

Медицински факултет Универзитет у Нишу	СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ МЕДИЦИНА Акредитација 2018	
Назив предмета: Анатомија		
Руководилац предмета: Проф. др Раде Чукурановић		
Статус предмета:	обавезни	
Семестар: први, други	Година студија: прва	
Број ЕСПБ: 24	Шифра предмета: М-1-3	
Циљ предмета:		
Анатомија, као први медицински предмет са којима се сусретну студенти, има за циљ да их упозна са нормалном грађом човечијег тела, да кроз практичан рад студенти стекну одређена искуства и да овладају анатомском терминологијом.		
Исход предмета: (знања, вештине, ставови)		
Након положеног испита студенти медицине биће оспособљени да дефинишу и описују грађу тела човека, да је просторно сагледају и примењују потребну терминологију, тако да буду припремљени за даље праћење предклиничких, а посебно клиничких предмета чију основу чини анатомија.		
Број часова активне наставе: 270		
Предавања: 135	Вежбе: 125	ДОН: 10
Садржај предмета		
<u>Теоријска настава</u> је концепирана по топографском принципу и обухвата све делове и структуре човечијег тела: Први семестар: Горњи екстремитет (кости, зглобови, мишићи, крвни судови, лимфатици и живци), грудни кош (кости, зглобови, мишићи, крвни судови и живци зидова грудног коша, подела грудне дупље, срце, срчана кеса, душник, душнице, плућа и плућна марамица, средогруђе са садржајем), абдомен (зидови трбуха, слабе тачке, перитонеум, подела дупље, желудац, танко и дебело црево, јетра, жучни путеви, панкреас, слезина, ретроперитонеални простор – бубрег, мокраћни путеви, надбубрежна жлезда, велики крвни судови и живци трбушне дупље) и карлица (коштани систем, зглобови, мишићи, топографска подела, мокраћна бешика, ректум, анални канал, мушки и женски полни органи) Други семестар: Доњи екстремитет (кости, зглобови, мишићи, крвни судови, лимфатици и живци), глава и врат (кости, зглобови, мишићи крвни судови, лимфатици, кранијални живци, спинални вратни живци, топографски простори главе и врата, органи главе и врата), централни нервни систем (кичмена мождина, продужена мождина, мождани мост, мали мозак, средњи мозак, међумозак, велики мозак – спољашња морфологија и грађа – крвни судови мозга и кичмене мождине, венски синуси тврде можданице, овојнице мозга и кичмене мождине, међуможданични простори, ликвор), чулни органи (око, уво, чуло мириса, чуло укуса и кожа). <u>Практична настава</u> је у потпуности усклађена са теоретском (оно што се предаје демонстрира се на вежбама) те су програми идентични. Вежбе се изводе у групи од 10 студената са једним асистентом. Вежбе се изводе у остеолошкој и дисекционој сали на кадаверичном људском материјалу (кости, регије и органи) на мулажима, компјутерским презентацијама, демонстрационим препаратима и друго.		
Активна настава:		
1. Предавања		Број часова
I СЕМЕСТАР		
1.	Дефиниција анатомије, историјат, подела, анатомска номенклатура, оријентација у анатомији (анатомски став, оријентационе равни и пресеци у анатомији). Остеологија горњег екстремитета - подела. Clavicula; scapula.	2
2.	Остеологија горњег екстремитета: Humerus, radius, ulna.	2
3.	Ossa manus. Основи опште артрологије. Зглобови горњег екстремитета (art. sternoclavicularis, art. humeri, art. cubiti, art. radiocarpalis, artt. manus). Подела горњег екстремитета на регије.	2
4.	Основи опште миологије. Мишићи горњег екстремитета - мишићи рамена, fossa axillaris, мишићи надлакти (предња и задња ложа), припоји, инервација и функција. Клинички аспекти.	2
5.	Мишићи горњег екстремитета - мишићи подлакти и шаке, припоји, инервација и функција. Клинички аспекти.	2
6.	Основи опште ангиологије. Крвни судови горњег екстремитета - Артерије: пазушна артерија, надлактина артерија, жбична артерија, лакатна артерија,	2

	артерије шаке (почетак, пут, односи, бочне и завршне гране); артеријске мреже – rete scapulae, rete cubiti, rete carpi palmare et dorsale. Вене: дубоке и површне (v. cephalica, v. basilica) – постанак, пут, односи, анастомозе. Лимфатици горњег екстремитета.	
7.	Основи опште неурологије. Рамени живчани сплет (plexus brachialis) – бочне и завршне гране (почетак, пут, односи, инервационо подручје). Клинички аспекти.	2
8.	Зидови грудног коша: кости грудног коша (vertebrae thoracicae, sternum, costae); Зглобови грудног коша. Клинички аспекти.	2
9.	Зидови грудног коша: мишићи, крвни судови и живци. Оријентационе линије и тачке грудног коша. Регионална подела грудног коша (regio mammaria; mamma).	2
10.	Подела грудне дупље: regio pleuropulmonalis и mediastinum (подела, зидови и садржај). Trachea; Bronchus principalis dexter et sinister, radix pulmonis. Клинички аспекти.	2
11.	Плућа (pulmones) - положај, морфологија, грађа, крвни судови и живци, пројекције ивица и усека (fissurae); Плућна марамица (pleura) - делови, шпагови, пројекције шпагова. Клинички аспекти.	2
12.	Срце (cor) – морфологија (спољашњи и унутрашњи изглед); велики крвни судови срчане базе. Клинички аспекти.	2
13.	Срце (cor) - грађа, спроводни апарат срца, крвни судови (артеријски и венски) и живци срца (plexus cardiacus), пројекција срца, пројекција срчаних шупљина и отвора; аускултаторне тачке срчаних тонова. Pericardium – делови, шпагови и везе. Клинички аспекти.	2
14.	Mediastinum: thymus. V.cava superior, n. phrenicus, arcus aortae, aorta thoracica, oesophagus, n. vagus, tr. sympatheticus, ductus thoracicus, ductus lymphaticus dexter, систем v. azygos, nodi lymphatici mediastinales. Клинички аспекти.	4
15.	Vertebrae lumbales; Os sacrum; Os coccygis; Os coxae; зглобови карлице (art. sacroiliaca, symphysis pubica).	2
16.	Топографија абдомена: границе, спољашњи изглед, равни и предели, пријентационе линије и тачке. Зидови абдомена. Предњобочни зид – грађа (кожа, поткожно ткиво, фасција, мишићно-апонеуротични слој, трансверзална фасција, зидни перитонеум). Слабе тачке предњобочног зида абдомена. Клинички аспекти.	2
17.	Задњи трбушни зид – топографија и грађа (кожа, поткожно ткиво, коштанозглобни елементи, мишићно-апонеуротични елементи, фасције, паријетални перитонеум). Доњи трбушни зид. Крвни судови, лимфни систем и живци зидова абдомена. Клинички аспекти.	2
18.	Peritoneum – творевине висцералног и паријеталног перитонеума. Cavitas peritonealis – шпагови: bursa omentalis, recessus subphrenicus dexter et sinister. Клиничка анатомија перитонеума, перитонеалне дупље и њених одељака. Органи трбушне дупље – подела према перитонеуму. Топографска анатомија абдоминалне дупље (cavitas abdominalis). Подела трбушне дупље. Клинички аспекти.	2
19.	Gaster (положај, ложа, општа морфологија, грађа зида, односи, пројекције, крвни судови, лимфатици и живци). Omentum minus, omentum majus. Клинички аспекти.	2
20.	Танко и дебело црево (intestinum tenue et crassum) – делови, морфологија, односи. Mesenterium. Mesocolon transversum, mesocolon sigmoideum. A. mesenterica superior, a. mesenterica inferior, инервација танког и дебелог црева и лимфни чворови. Клинички аспекти.	2
21.	Нерар (положај, перитонеум, морфологија, грађа, крвни судови и живци). Жучни путеви (интрахепатични и екстрахепатични – подела). Ductus choledochus. Vesica biliaris. Пројекције жучних путева. Клинички аспекти.	2
22.	Pancreas (положај, перитонеум, морфологија, грађа, крвни судови и живци). Splen (ложа, морфологија, грађа, крвни судови и живци; zona splenica). Систем вене порте. Клинички аспекти.	2
23.	Spatium retroperitoneale abdominis (зидови и садржај). Ren (положај, односи, морфологија, грађа, омотачи, крвни судови, лимфатици и живци). Pelvis renalis. Клинички аспекти.	2
24.	Садржај ретроперитонеалног простора: glandula suprarenalis, ureter, aorta abdominalis, v. cava inferior, plexus coeliacus. Клинички аспекти.	2
25.	Карлица као целина (pelvis) – подела, зидови, отвори, дијаметри; perineum; fossa ischioanalalis et canalis pudendalis. Подела карлице на спратове. Подела субперитонеалног простора на ложе. Клинички аспекти.	4

26.	Rectum et canalis analis, vesica urinaria. Неуроваскуларни простор карлице: a. et v. iliaca interna, plexus pelvicus, n. pudendus, n. coccygeus, nodi lymphatici pelvici. Клинички аспекти.	2
27.	Organa genitalia feminina – клинички аспекти.	2
28.	Organa genitalia masculina – клинички аспекти.	2
II СЕМЕСТАР		
29.	Подела доњег екстремитета на пределе. Femur; patella; tibia; fibula; ossa pedis.	3
30.	Art. coxae; art. genus; art. talocruralis; artt. pedis. Клинички аспекти.	2
31.	Мишићи бедра (унутрашњи и спољашњи); Мишићи бута (подела по групама); Hiatus subinguinalis, trigonum femorale, canalis adductorius. Клинички аспекти.	3
32.	Мишићи потколенице (подела по групама); Fossa poplitea; mm. pedis. Клинички аспекти.	2
33.	Артерије, вене, лимфни судови и чворови доњег екстремитета. Живци ноге (pl. lumbalis et pl. sacralis).	3
34.	Кости главе – подела (neurocranium et viscerocranium). Os frontale. Os ethmoidale. Os sphenoidale.	3
35.	Os occipitale, os temporale, os parietale, vertebrae cervicales.	3
36.	Viscerocranium (парне кости).	2
37.	Viscerocranium (непарне кости). Краниофацијалне дупље (зидови, комуникантни отвори и садржај). Лобања као целина. Анатомске особености лобање новорођенчета (cranium neonati). Зглобови главе и врата.	3
38.	Regio cervicalis anterior (положај, границе, топографска подела, слојеви, садржај). Mm suprahyoidei; mm infrahyoidei. Platysma. M. sternocleidomastoideus. A. carotis communis. Vagina carotica. V. jugularis anterior. Клинички аспекти. Regio cervicalis lateralis (положај, границе, топографска подела, слојеви, садржај). Mm. scaleni. A. subclavia. V. jugularis externa. Plexus cervicalis.	3
39.	Regio cervicalis posterior (границе, слојеви). Mm. suboccipitales. Rr. dorsales nervi cervicalium. Trigonum suboccipitale – Arnold. Мимични мишићи. Regio parotidomasseterica (положај, зидови и садржај). Glandula parotis. A. carotis externa. V. retromandibularis. Nn. craniales (подела); n. facialis. Клинички аспекти.	3
40.	Regio infratemporalis (положај, зидови, садржај). Mm. masticatorii. N. trigeminus. A. maxillaris.	3
41.	Regio peripharyngea (положај, подела, зидови, садржај). Nn. craniales IX, X, XI, XII. A. carotis interna. V. jugularis interna. Truncus sympatheticus – pars cervicalis.	3
42.	Cavitas nasi. Sinus paranasales. Pharynx.	3
43.	Cavitas oris – зидови, подела, отвори, садржај (lingua, dentes, gll. oris).	3
44.	Larynx. Gl. thyroidea. Gll. parathyroideae.	2
45.	ЦНС – подела и грађа (бела и сива маса). Ембриологија нервног система. Кичмена мождина (medulla spinalis) – морфологија и грађа. Продужена мождина (medulla oblongata).	3
46.	Мождани мост (pons), мали мозак (cerebellum) – морфологија.	2
47.	Мали мозак (cerebellum) – грађа. Четврта мождана комора (ventriculus IV). Средњи мозак (mesencephalon) – морфологија и грађа.	3
48.	Међумозак (diencephalon) – морфологија и грађа; трећа мождана комора (ventriculus III) – зидови, шпагови, комуникантни отвори.	3
49.	Велики мозак (telencephalon) и мождане спојнице (commissurae telencephali) – морфологија. Ventriculus lateralis.	3
50.	Велики мозак (telencephalon) – грађа.	2
51.	Сензитивни и моторни путеви. Лимбички систем.	3
52.	Oculus – грађа зида (cornea, sclera, iris, corpus ciliare, choroidea, stratum pigmenti, retina, очно дно) и садржај (lens, corpus vitreum, humor aquosus, camera anterior et posterior); n. opticus.	2
53.	Помоћни органи ока (organa oculi accessoria) – капци, обрва, мишићи очне јабучице, омотачи очне јабучице, слузокожа, сузни апарат; n. oculomotorius, n. trochlearis, n. abducens. Оптички пут, оптички рефлекси. Клинички аспекти.	3
54.	Спољашње уво (auris externa – auricula, meatus acusticus externus), бубна опна (membrana tympanica), средње уво (auris media – бубна дупља, слушне кошчице, мишићи бубне дупље, шупљине мастоидног наставка и антрум, слушна туба).	2
55.	Унутрашње уво (auris interna) – коштани лавиринт (cochlea, vestibulum, canales semicirculares) и мембранозни лавиринт; вестибулокохлеарни живац (VIII). Акустички пут и вестибуларни пут. Чуло укуса, густативни пут. Чуло мириса,	3

	олфактивни пут. Клинички аспекти.	
56.	Овојнице (менинге) мозга и кичмене мождине, цистерне у кичменом каналу и лобањи. Коморни систем мозга и кичмене мождине. Ликвор (постанак, пут и елиминација), баријере мозга. Крвни судови (артерије и вене) ЦНС-а. Венски синуси у лобањи.	2
	Укупно часова:	135
2. Вежбе		Број часова
	Наставни план и програм за практичну наставу је идентичан наставном плану и програму за теоретску наставу	125
3. ДОН (Други облици наставе)		Број часова
1.	Семинар: Општа остеологија и општа артрологија	4
2.	Семинар: Општа миологија	2
3.	Семинар: Општа ангиологија	2
4.	Семинар: Општа неурологија	2
	Укупно часова: (у терминима вежби)	10
Препоручена литература:		
1. Антић С, Стефановић Н. Анатомија човека. Горњи екстремитет. Ниш: Ауторско издање; 1998. 2. Чукурановић Р. Анатомија човека. Абдомен. Гњилане: Свети Сава; 2002. 3. Чукурановић Р, Стефановић Н, Бакић В. Анатомија човека. Карлица. Ниш: Ауторско издање; 2013. 4. Стефановић Н, Антић С, Павловић С. Анатомија човека. Доњи екстремитет. 2. издање. Ниш: Аутори и СБЕН; 2011. 5. Стефановић Н, Павловић С, Васовић Љ, Антић С, Чукурановић Р, Арсић С. Анатомија човека. Глава и врат. Ниш: Ауторско издање; 2008. 6. Павловић С, Стефановић Н, Вучетић Р, Антић С, Чукурановић Р, Арсић С. Анатомија човека. централни нервни систем. Ниш: Ауторско издање; 2006. 7. Влајковић С, Стефановић Н, Даковић Бјелаковић М, Угреновић С, Јовановић И. Анатомија човека – Грудни кош. Ниш, Галаксија, 2013. 8. Чукурановић Р, Јовановић И, Васовић Љ, Антић С, Павловић С, Арсић С, Влајковић С, Даковић Бјелаковић М, Угреновић С. Водич кроз практични испит из анатомије. Ниш: Ауторско издање; 2012. 9. Арсић С, Влајковић С, Бјелаковић М, Јовановић И, Угреновић С, Стојановић В. Општа анатомија човека. Ниш: Аутори и СБЕН; 2016.		
Методe извођења наставе:		
▪ Интерактивна теоријска и практична настава ▪ Консултације ▪ Семинарски радови		
Предмети које је студент обавезан да положи као услов за излазак на завршни испит:		
Нема услова		
Оцена знања: (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе		
▪ Присуство и активност у току наставе: 0 – 2 ▪ Активност на вежбама: 0 – 4 ▪ Семинарски радови: 0 – 4 ▪ Тестови: 0 – 20 ▪ Практични испит: 0 – 20		
Могућност полагања испита у два дела – први и други колоквијум (према семестрима)		
Могућност полагања испита у целини		
Завршни испит		
▪ Усмени испит: 0 – 50		